

ผนวก ก

“ญิฮาด” ใน อัลกุรอาน

ภายใต้สภาพการณ์ที่ผู้ก่อเหตุความรุนแรงหรือ “ก่อการร้าย” ส่วนใหญ่ในปัจจุบันคือผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นมุสลิม ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอิสลามและความรุนแรงที่ถูกหยิบยกมาเป็นข้อวิพากษ์โจมตีมากที่สุดก็คือเรื่องญิฮาด ซึ่งถูกมองว่าเป็นการทำสงครามศักดิ์สิทธิ์เพื่อศาสนา

ที่จริงสงครามกับญิฮาดไม่ใช่สิ่งเดียวกัน การทำสงครามไม่จำเป็นต้องเป็นการญิฮาด และการญิฮาดก็ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปการทำสงครามหรือต่อสู้ด้วยอาวุธ ที่สำคัญคืออัลกุรอานใช้คำศัพท์ที่แยกชัดเจนระหว่างสงครามหรือการต่อสู้ศัตรู **القتال** กับ การญิฮาด **الجهاد**

คำว่าญิฮาด **الجهاد** เป็นคำนาม มาจากรากศัพท์(กริยา)คือ (Juhd) **جهد** ซึ่งหมายถึง “ทุ่มเทพยายาม (effort, attempt)”¹ การญิฮาดจึงเป็นกระบวนการของการ “ทุ่มเทความพยายามอย่างดีที่สุด (exerting the best efforts)” ทั้งในรูปของการ “ดิ้นรนต่อสู้ (struggle)” และการ “ต้านทานขัดขืน(resistance)” เพื่อให้ได้มาซึ่งจุดมุ่งหมายจำเพาะอย่างหนึ่ง หรือพูดอีกอย่างก็คือ การญิฮาด เป็นการดิ้นรนหรือต่อต้านขัดขืนบางสิ่งเพื่อเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ความหมายของคำนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับทั้งธรรมชาติของความพยายามที่ได้ทุ่มไปและเป้าหมายที่แสวงหา “ญิฮาด” เป็นคำศัพท์ทั่วไปคำหนึ่งที่ไม่จำเป็นต้องมีนัยแห่งการใช้ความรุนแรง แต่เป็นคำที่มีได้ทั้งความหมายของการกระทำที่รุนแรงและสันติ ขึ้นอยู่กับว่าจะนำคำนี้ไปใช้ในบริบทใด และในฐานะคำศัพท์ทั่วไป ญิฮาด จึงสามารถนำไปใช้ได้แม้เป้าหมายที่แสวงหาจะไม่เกี่ยวกับศาสนาหรือเป็นแบบ“อิสลาม”²

¹ ความหมายภาษาอังกฤษของคำศัพท์ภาษาอาหรับส่วนใหญ่มักใช้ในงานวิจัยนี้ มาจากพจนานุกรมอาหรับ-อังกฤษ อังกฤษ-อาหรับ ฉบับของ Munir Baalbaki and Rohi Baalbaki, *Al – Mawrid Dictionary* (Beirut: Dar El-Ilm Lilmalayin, 2001).

² Louay Fatoohi, *Jihad in the Qu’ran: The Truth from the Source* (Kuala Lumpur: A.S. Noordeen, 2002), p. 22.

ทั้งนี้ ญิฮาด หรือคำที่มาจากรากศัพท์ (Juhd) جُهْدٌ มีปรากฏในอัลกุรอาน³ อยู่ทั้งหมด 31 โองการ แต่เนื่องจากคำว่า (Juhdahum) جُهْدُهُمْ ซึ่งหมายถึง “ประสิทธิภาพความสามารถ ความเพียรพยายาม หรือความบากบั่นทุ่มเทของพวกเขา (their capacity, effort, or labor)” ในโองการที่ 9:79 ไม่เกี่ยวกับประเด็นการ“ญิฮาด” การนับเนื่องในที่นี้จึงถือว่ามีเพียงแค่ 30 โองการเท่านั้น⁴ โดยในโองการเหล่านี้มี 6 โองการถูกประทานที่มักกะฮ์ในช่วง 13 ปีแรกของการเผยแผ่ อีก 24 โองการถูกประทานในมะดีนะฮ์

“ญิฮาด” ในอัลกุรอาน

คำจากรากศัพท์ (Juhd) جُهْدٌ	ความหมาย	ตำแหน่งที่ปรากฏในอัลกุรอาน
Al-Mujāhidūna الْمُجَاهِدُونَ	The doers of Jihād	4:95
Al-Mujāhidīna الْمُجَاهِدِينَ	The doers of Jihād	4:95, 47:31
Tujāhidūna تُجَاهِدُونَ	Do Jihād	61:11
Jāhada جَاهِد	Does Jihād	9:19, 29:6
Jāhidi جَاهِدِ	Do Jihād	9:73, 66:9
Jāhadāka جَاهِدَاكَ	Do Jihād against you	29:8, 31:15
Jāhidhum جَاهِدْهُمْ	Do Jihād against them	25:52
Jāhadū جَاهِدُوا	Did Jihād	2:218, 3:142, 8:72, 8:74, 8:75, 9:16, 9:20, 9:88, 16:110, 29:69, 49:15
Jāhidū جَاهِدُوا	Do Jihād	5:35, 9:41, 9:86, 22:78
Jihādīn جِهَادِيْنَ	Jihād	9:24
Jihādān جِهَادًا	(in) Jihād	25:52, 60:1
Jihādīhi جِهَادِهِ	Jihād that is due to him	22:78

³ มีโองการทั้งหมดรวม 6236 โองการ จาก 114 บท ซึ่งแต่ละบทมีจำนวนโองการไม่เท่ากัน ความหมายภาษาอังกฤษของอัลกุรอานที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ส่วนใหญ่ใช้จากฉบับที่ถอดความโดย M.H. Shakir, *The Qur'an: Translation* (New York: Tahrike Tarsile Qur'an Inc., 2002).

⁴ Fatoohi, *ibid.*, pp. 88-98.

“ญิฮาด” ในอัลกุรอาน (ต่อ)

คำจากรากศัพท์ (Juhd) جُهْد	ความหมาย	ตำแหน่งที่ปรากฏในอัลกุรอาน
Yujāhidu يُجَاهِدُ	Does Jihād	29:6
Yujāhidū يُجَاهِدُوا	Do Jihād	9:44, 9:81
Yujāhidūna يُجَاهِدُونَا	Do Jihād	5:54

อัลกุรอานโองการที่ 29:8 และ 31:15 เป็นโองการที่ใช้ศัพท์ญิฮาดในความหมายทั่วไป และแสดงให้เห็นชัดเจนว่าญิฮาดนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำที่รุนแรง

“และเราได้บัญชามนุษย์ให้ทำดีต่อบิดามารดาของเขา และหากพวกเขากระทำญิฮาดต่อเจ้าเพื่อให้ตั้งภาคีในสิ่งที่เจ้าไม่มีความรู้ ก็จงอย่ายอมตามพวกเขา ยังช้าคือการกลับคืนของพวกเจ้า ดังนั้นข้าจะแจ้งแก่พวกเจ้าในสิ่งที่พวกเจ้าได้กระทำไว้”(29:8) “และเราได้บัญชามนุษย์ในเรื่องที่เกี่ยวกับบิดามารดาของเขา—มารดาซึ่งอุ้มครรภ์เขาด้วยความเหนื่อยอ่อนครั้งแล้วครั้งเล่า และการหย่านมของเขาซึ่งใช้เวลาสองปี—เจ้าจงขอบคุณข้า และบิดามารดาของเจ้า ยังช้านั้นคือการกลับคืนมาในท้ายที่สุด”(31:14) “และหากพวกเขากระทำญิฮาดต่อเจ้าเพื่อให้ตั้งภาคีในสิ่งที่เจ้าไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ก็จงอย่ายอมตามพวกเขา และจงหมั่นเยี่ยมเยียนอยู่ร่วมกับพวกเขาในโลกนี้อย่างอ่อนโยน และจงดำเนินรอยตามผู้ที่หันสู่ข้า และยังช้าคือการกลับคืนของพวกเจ้า ดังนั้น ข้าจะบอกแก่พวกเจ้าในสิ่งที่พวกเจ้าได้กระทำไว้”(31:15) (And We have enjoined on man goodness to his parents, and if they *jāhadāka*(do jihad against you) that you should associate (others) with Me, of which you have no knowledge, do not obey them, to Me is your return, so I will inform you of what you did [29:8]. And We have enjoined man in respect of his parents-- his mother bears him with faintings upon faintings and his weaning takes two years-- saying: Be grateful to Me and to both your parents; to Me is the eventual coming [31:14]. And if they *jāhadāka*(do jihad against you) that you should associate with Me what you have no knowledge of, do not obey them, and keep company with them in this world kindly, and follow the

way of him who turns to Me, then to Me is your return, then will I inform you of what you did—[31:15])”

นอกเหนือจากการใช้คำศัพท์บัญญัติในความหมายทั่วไป และไม่ใช้ในลักษณะแบบอิสลาม(Islamic)ของโองการที่ 29:8 และ 31:15 แล้ว อีก 28 โองการเป็นการใช้ในความหมายที่เฉพาะเจาะจง โดยมีวลี **الله سبيل في** ซึ่งหมายถึง “ในวิถีทางของอัลลอฮ์ หรือ เพื่ออัลลอฮ์ (in the way of Allah or for the sake of Allah) ตามมาทั้งโดยชัดแจ้งและโดยนัยของคำบริบท

ทั้งนี้ การต่อสู้ที่จะจัดอยู่ในข่ายการทำญิฮาดได้ ต้องเป็นการต่อสู้เพื่อปกป้องตนเองจากการถูกเข่นฆ่าราวี้และถูกขับไล่ออกจากถิ่นฐานบ้านเรือนของตัวเอง อัลกุรอานระบุว่า “สำหรับบรรดาผู้(ที่ถูกโจมตีนั้น)ได้รับอนุญาตให้ต่อสู้ได้ เพราะพวกเขาถูกข่มเหง และแท้จริงอัลลอฮ์คือผู้ทรงอำนาจสูงสุดในการให้ความช่วยเหลือพวกเขา ส่วนบรรดาผู้ที่ถูกขับไล่ออกจากบ้านเรือนของพวกเขาโดยปราศจากความยุติธรรม เพียงแค่เพราะพวกเขา กล่าวว่า “อัลลอฮ์คือพระเจ้าของเรา”เท่านั้น หากว่าอัลลอฮ์มิได้ทรงยับยั้งตรวจสอบกลุ่มหนึ่งด้วยกลุ่มอื่นแล้ว บรรดาหอสวด โบสถ์ สถานที่สวดมนต์(ของชาวยิว) และมัสยิดทั้งหลายที่พระนามของอัลลอฮ์ถูกกล่าวรำลึกอย่างมากมาย ย่อมต้องถูกทำลายอย่างแน่นอน และแน่แท้ อัลลอฮ์จะทรงช่วยเหลือผู้ที่สนับสนุนการงานของพระองค์ เพราะอัลลอฮ์คือผู้ทรงพลัง ผู้ทรงเดชานุภาพอย่างแท้จริง บรรดาผู้ที่เราให้พวกเขาลงหลักปักฐานในแผ่นดิน จะดำรงการละหมาด และบริจาคซะกาต และใช้กันให้กระทำความดี และห้ามปรามกันให้ละเว้นความชั่ว และบ้านปลายของกิจการทั้งหลายย่อมกลับไปหาอัลลอฮ์ (To those against whom war is made, permission is given (to fight), because they are wronged – and verily Allah is Most Powerful for their aid – (They are) those who have been expelled from their homes in defiance of right – (for no cause) except that they say, ‘Our Lord is Allah’. Did Allah not check one set of people by means of another, there would surely have been pulled down monasteries, churches, synagogues, and mosques, in which the name of Allah is commemorated in abundant measure. Allah will certainly aid those who aid His cause, for truly Allah is full of strength and might.)” Those who, should We establish them in the

land, will keep up prayer and pay the poor-rate and enjoin good and forbid evil; and Allah's is the end of affairs.)"(อัลฮัจญ์ 22: 39-41)

นักวิชาการส่วนใหญ่⁵มีความเห็นว่าโองการข้างต้น คือโองการแรกๆที่อนุญาตการฆาตกรรมด้วยอาวุธ ส่วนโองการต่อมาในบท อัลบาคะเราะฮ์ 2: 190-193 ขอบเขตของการทำฆาตกรรมก็ขยายจากระดับของการปกป้องตัวเองจากการถูกโจมตีโดยตรง ครอบคลุมถึงการต่อต้านขัดขืนการกดขี่ ปิดกั้นอิสระในการนับถือและปฏิบัติหลักศาสนา

“และพวกเจ้าจงต่อสู้ในทางของอัลลอฮ์ต่อบรรดาผู้ที่ทำร้ายพวกเจ้า แต่จงอย่าละเมิดขอบเขต แท้จริง อัลลอฮ์ไม่ทรงชอบบรรดาผู้ละเมิดรุกราน จงจัดการกับพวกเขา ณ ที่ใดก็ตามที่พวกเขาพบพวกเขา และจงขับไล่พวกเขาออกจากที่ที่พวกเขาเคยขับไล่พวกเจ้าออกไป (เพราะ)การกดขี่ข่มเหงกันนั้น ร้ายแรงยิ่งกว่าการประหารชีวิต และจงอย่าสู้รบกับพวกเขา ณ อัล-มัสยิดฮะรออม จนกว่าพวกเขาจะทำร้ายพวกเจ้าในที่นั้น หากพวกเขาทำร้ายพวกเจ้าแล้ว ก็จงจัดการพวกเขาเสียเป็นการตอบแทนแก่ผู้บดขยี้ศรัทธา แล้วถ้าหากพวกเขายุติ แน่นนอน อัลลอฮ์ นั้นเป็นผู้ทรงอภัยโทษ ผู้ทรงเมตตาเสมอ และจงสู้รบกับพวกเขา จนกว่าการก่อความวุ่นวายหรือการกดขี่จะหมดไป และมีความยุติธรรมและศรัทธาในอัลลอฮ์เกิดขึ้น แต่ถ้าพวกเขายุติ ก็จงอย่าเป็นปฏิปักษ์เกลียดชังกัน นอกจากแก่บรรดาผู้อธรรมเท่านั้น (“Fight in the cause of Allah those who fight you, but do not transgress limits; for Allah loves not transgressors. And slay them wherever you catch them and drive them out from whence they drove you out, for oppression is worse than killing. But fight them not at the sacred mosque unless they fight you there. But if they fight you, slay them. Such is the reward of those who suppress faith. But if they cease, Allah is Oft-Forgiving, Most Merciful. And fight them on until there is no more tumult or oppression and there prevail justice and faith in Allah. But if they cease, let there be no hostility except to those who practice oppression.”) (2: 190-193)

⁵ Yusuf Estes, “What Does Islam Say About ‘Forcing People in Religion?’,” < <http://www.islamtomorrow.com/kill.asp>>; Fatoohi, op. cit., p.31.

อย่างไรก็ดี อิสลามเน้นให้มนุษย์มีความรักใคร่ปรองดองกัน การที่มนุษย์มีความแตกต่างเรื่องชาติพันธุ์ ภาษาและวัฒนธรรม ไม่ใช่อุปสรรคต่อการอยู่ร่วมกัน หรือเป็นสาเหตุให้มนุษย์เช่นฆ่าทำลายกัน

“บางที่อัลลอฮ์จะทรงทำให้เกิดมิตรภาพความรักระหว่างพวกเจ้า กับบรรดาผู้ที่พวกเจ้าถือเป็นศัตรูในหมู่พวกเขา และอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงอำนาจ ผู้ทรงอภัย ผู้ทรงเมตตาเสมอ พระองค์มิได้ทรงห้ามพวกเจ้าในการทำดีและยุติธรรม กับบรรดาผู้ที่มีได้ต่อต้านพวกเจ้าในเรื่องศาสนา และพวกเขามีได้ขับไล่พวกเจ้าออกจากบ้านเรือนของพวกเจ้า แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักผู้ที่มีความยุติธรรม แต่ว่าอัลลอฮ์ทรงห้ามการผูกมิตรกลมเกลียวกับบรรดาผู้ที่ต่อต้านพวกเจ้าในเรื่องศาสนาและขับไล่พวกเจ้าออกจากบ้านเรือนของพวกเจ้า และช่วยเหลือให้ขับไล่พวกเจ้า ผู้ใดผูกมิตรกับพวกเขา คนเหล่านั้นก็เป็นผู้อธรรม (It may be that Allah will bring about friendship between you and those whom you hold to be your enemies among them; and Allah is Powerful; and Allah is Forgiving, Merciful. Allah does not forbid you respecting those who have not made war against you on account of (your) religion, and have not driven you forth from your homes, that you show them kindness and deal with them justly; surely Allah loves the doers of justice. Allah only forbids you respecting those who made war upon you on account of (your) religion, and drove you forth from your homes and backed up (others) in your expulsion, that you make friends with them, and whoever makes friends with them, these are the unjust.)” (60: 7-9)

ในขณะที่แนวความคิดเรื่อง “ชาตินิยม” ถือได้ว่าตรงข้ามกับแนวทางของอิสลาม ที่เน้นย้ำทั้งในอัลกุรอานและหะดีษ ถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันของมนุษย์ และการวัดความต่างจากคุณค่าและการทำความดี ไม่ใช่ที่เชื้อชาติฐานะ